

I.1. Uporządkuj informacje o bohaterach Balladyny. Wstaw w każdą lukę odpowiednie imię lub określenie postaci wybrane z podanych.

Balladyna Alina Wdowa Kirkor Pustelnik Goplana Kostryn Grabiec Filon Skierka

- pasterz zakochany w jednej z siostr.
- siostra głównej bohaterki, ofiara pierwszej zbrodni.
- król pozbawiony tronu, mędrzec, głos sumienia i prawa.
- pan zamku szukający żony, zabity później podczas bitwy.
- matka dwóch córek, wygnana przez jedną z nich z zamku.
- królowa jeziora, siła sprawcza pierwszych zdarzeń dramatu.
- zbrodniarka zabita piorunem uderzającym w nienależną jej koronę Popielów.
- niewierny poddany, dowódca straży, otruty przez kochankę – główną bohaterkę.
- prostak żądny władzy i zaszczytów, zabity przez główną bohaterkę.
- pracowity sługa królowej Gopla, podsunął panu zamku pomysł wyboru żony.

2. Podkreśl postacie fantastyczne:

Pustelnik Chochlik Grabiec Goplana Wawel Skierka Fon Kostryn

3. Napisz krótko, którą z panien wybrał Kirkor i w jaki sposób?

.....

.....

4. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

- A. Losy Balladyny są przykładem ludowej wiary w nieuchronność kary czekającej zbrodniarza.
- B. Podobnie jak w twórczości ludowej i balladach, przyroda jest ukazana w *Balladynie* jak jeden z bohaterów.....
- C. Jedyną osobą, którą (oprócz siebie) główna bohaterka darzy prawdziwym uczuciem, jest matka, zabrana przez Balladynę do zamku.
- D. Zazdrosna Goplana zamieniła Grabca w płaczącą wierzbę.
- E. Balladyna nigdy nie wstydziła się swojego pochodzenia i zawsze śmiało o tym mówiła.
- F. Balladyna w trakcie uczty zobaczyła widmo Aliny.
- G. Grabiec oddaje Balladynie koronę w zamian za oszczędzenie go.
- H. Pustelnik powiesił się, bo nie chciał dłużej żyć w samotności.
- I. Balladyna, po odniesionym zwycięstwie, dzieli się połową królestwa z Kostrynem i oddaje mu rękę.
- J. Ślepa wdowa oskarża wyrodną córkę, ale jej imienia nie zdradza nawet na torturach.
- K. Królowa- Balladyna wydaje po raz pierwszy wyrok i ginie od uderzenia pioruna.

5. Co Balladyna zrobiła, by zwyciężyć z siostrą, i co powiedziała matce, gdy siostra nie wróciła?

.....

.....

6. Uzupełnij notatkę, tak aby była poprawna. Wpisz w każdą lukę odpowiedni wyraz.

Pojawiająca się w tekście pobocznym sceny II aktu III informacja: „*Balladyna wchodzi zamyślona w bogatej szacie – z wstążką czarną na czole*” jest aluzją do historii pierwszych braci – starszegoi zabitego przez niego młodszegooraz piętna, którymnaznaczył czoło bratobójcy. Nazywamy je znamieniem. Jest symbolem

7. Na podstawie *Balladyny* Juliusza Słowackiego podaj cechy dramatu. Zaznacz wszystkie poprawne informacje.

- A. Podział na rozdziały. B. Ciąg zdarzeń tworzących akcję. C. Obecność didaskaliów.
- D. Stała liczba sylab we wszystkich wersach. E. Podział na akty i sceny. F. Obecność narratora wszechwiedzącego.
- G. Zdarzenia prezentowane przez dialogi i monologi. H. Liryczność opisów przyrody i postaci.

8. *Balladyna* Juliusza Słowackiego jest dramatem, ponieważ

- A. w zdarzeniach biorą udział bohaterowie. B. występuje tekst główny i tekst poboczny.
- C. kolejne wydarzenia układają się w wątki. D. bohaterowie w wypowiedziach wyrażają emocje.

II. Przeczytaj uważnie tekst.

Skierka

Z niewidzialnej chmurki
Sympatycznymi kwiaty poukraszam
Obie dziewice, bo moja królowa
Nie powiedziała, do której nakłonić
Serce Kirkora... Muzyka echowa
Zacznij hymnami powietrznymi dzwonić;
A wieniec kwiatów taką woń rozleje,
Że serce tego człowieka omdleje,
Że jednym sercem dwa serca pokocha.
Wkłada wieńce kwiatów na głowy dziewicom
– słyhać muzykę.(...)

Kirkor do siebie

Prawdę wróżyłeś, pustelniku stary:
Gdzie okienkami dwie różyczki błysną,
Gdzie dach słomiany

Skierka do siebie

Zakończone czary...

Kirkor do wdowy

Słuchajcie, matko! Na świat wyjechałem
Szukać ubogiej i cnotliwej żony;
Dalej nie jadę, bo tu napotkałem
Cudowne bóstwa!...O! Gdybym dwa trony –
Ach! Powiem raczej, gdybym miał dwa serca!
Lecz zdaje mi się, że dwa serca noszę

Dwoma sercami o dwie córki proszę;
Ale Bóg tylko jedną wziąć pozwala
I do ślubnego prowadzić kobierca;
Więc trzeba wybrać... Czemuż losu fala
Rozbiła serce moje o dwie skały?
Ach czemuż oczy pierwszej nie wybrały
I nie powiodły czucia? Dziś nie umiem
Wybrać...

Wdowa

Ja ciebie, panie, nie rozumiem...

Kirkor

Proszę o rękę jednej z córek... może
Słyszałaś kiedyś o hrabi Kirkorze,
Co ma ogromny zamek, cztery wieże,
Złocisty powóz, konie i rycerze
Na swych usługach?...
Otóż Kirkor... to ja...
Proszę o jedną z córek...

Wdowa

Córka moja?...

Ja dwie mam córki - ale Balladyna...

Kirkor

Czy starsza?

Wdowa

Tak jest... ale młodsza Alina

Także jak anioł...

1. Powyższy tekst jest fragmentem utworu:

A. dramatycznego, B. popularnonaukowego, C. epickiego, D. lirycznego.

2. Pierwsza wypowiedź Kirkora i druga wypowiedź Skierki to:

A. monologi, B. dialog, C. opisy postaci, D. opisy sytuacji

3. Kirkor jest:

A. pustelnikiem, B. synem wdowy, C. hrabią, D. królem

4. Kirkor wypowiada następujące słowa: "Lecz zdaje mi się, że dwa serca noszę", ponieważ:

A. czary Skierki sprawiły, że Kirkor pokochał obie siostry,
B. postanowił pojąć za żonę zarówno Balladynę, jak i Alinę,
C. nie wiedział, która z dziewcząt go bardziej kocha,
D. oprócz Balladyny kochał też inną, nie występującą w powyższym fragmencie kobietę.

5. Z wypowiedzi wdowy wynika, że:

A. Balladyna jest młodsza od Aliny, B. Alina i Balladyna są piękne i dobre,
C. Alina kocha Skierkę, D. Kirkor może prosić jedynie o rękę Balladyny.

6. Odszukaj w przytoczonym fragmencie dramatu słowa świadczące o tym, że bohaterka odrzuca zasady moralne i godzi się na zło. Zaznacz w tekście odpowiednie zdanie.

Akt II scena I

BALLADYNA

Co moje
Ręce zrobiły?... O!...
[...] Ktoż zabija
Za malin dzbanek siostrę?... Jeśli z bora
Kto tak zapyta? powiem – ja. Nie mogę
Skłamać i powiem: ja! – Jak to ja? ... Wczora

Mogłabym przysiąc, że nie... W las!... w las!... w drogę,
Wczorajsze serce niechaj się za ciebie
Modli. – Ach jam się wczoraj nie modliła.
To źle! źle! – dzisiaj już nie czas... Na niebie
Jest Bóg... zapomnę, że jest, będę żyła,
Jakby nie było Boga.

7. Dopisz do argumentu cechę Balladyny lub argument do podanej cechy.

- a. żadna władzy, ambitna —.....
- b. „Rankiem głos sumienia nudzi./ Nad wieczorami dręczy i przeraża/ A nocą ze snu okropnego budzi...”-.....
-

8. Który cytat z ballad Adama Mickiewicza oddaje sens ostatniej sceny *Balladyny*? Zaznacz poprawną odpowiedź.

- A. „Nie znasz prawd żywych, nie obaczysz cudu!”.
- B. „[...] godna kary jest ciekawość pusta”.
- C. „Nie masz zbrodni bez kary”.
- D. „Kładę areszt [...]”.

9. Balladyna jest zaprzeczeniem wszystkich cech, które powinien mieć władca.

- a. Zaznacz w przytoczonym fragmencie wszystkie wyrazy i określenia informujące o pożądanых cechach króla i mówiące o tym, jak powinien postępować.

Akt V scena IV

*Sala królewska w Gnieźnie – tron w głębi – Kanclerz u stóp tronu.
Panowie państwa. Wawel dziejopis. – Paż. – Dwór. – Sędziowie.*

KANCLERZ

[...]
Pani! niech będzie poświęconą głowa,
Co nam przynosi koronę Popielów.
Witaj i panuj tak mądrze i szczerze,

Ażebyś z Bogiem do najświętszych celów
Lud prowadziła. Przewiaż się na biodrze
Szatą czystości, czoło wznies do nieba.
Daj łaskę winnym – daj łaknącym chleba.
A wszystkim niechaj rządzi sprawiedliwość.

- b. Który przedmiot symbolizuje w przytoczonym tekście największe pragnienie Balladyny? Zapisz poprawną odpowiedź.

III.

KIRKOR do wdowy

Słuchajcie, matko! na świat wyjechałem
Szukać ubogiej i cnotliwej żony;
Dalej nie jadę, bo tu napotkałem
Cudowne bóstwa! (...)
Więc trzeba wybrać... Czemuż losu fala
Rozbiła serce moje o dwie skały?
Ach, czemu oczy pierwej nie wybrały
I nie powiodły czucia? Dziś nie umiem
Wybrać...

WDOWA

Ja ciebie, panie, nie rozumiem...

KIRKOR

Proszę o rękę jednej z córek... może
Słyszałaś kiedy o hrabi Kirkorze,
Co ma ogromny zamek, cztery wieże,
Złocisty powóz, konie i rycerze
Na swych usługach?... Otóż Kirkor... to ja...
Proszę o jedną z córek...

WDOWA

Córka moja?...
Ja dwie mam córki — ale Balladyna...

KIRKOR

Czy starsza?

WDOWA

Tak jest... a młodsza Alina
Także jak anioł...

KIRKOR do siebie

Jaki wybór trudny!
Starsza jak śniegi — u tej warkocz cudny,
Niby listkami brzoza przyodziana;
Ta z alabastrów — a ta zaś różana —
Ta ma pod rzęsą węgle — ta fijołki —
Ta jako złote na zorzy aniołki,
A ta zaś jako noc biała nad rankiem.
Więc jednej mężem — drugiej być kochankiem;
Więc obie kochać, a jedną zaślubić?
Lecz którą kochać? którą tylko lubić?...
Niech się przynajmniej z ust różanych dowiem,
Która mnie kocha?...

Do dziewic

Moje smugłe łanie,
Czy mnie kochacie?

1. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Kirkor wyruszył w podróż, aby

- A. poznać nowe, odległe krainy.
- B. znaleźć dla siebie dobrą żonę.
- C. zdobyć nowe doświadczenia.
- D. przeżyć wspaniałe przygody.

2. Z opisu siostr wynika, że

- A. trudno je od siebie odróżnić.
- B. jedna jest brzydka, druga – ładna.
- C. żadna nie jest już młoda ani urodziwa.
- D. bardzo różnią się wyglądem.

3. Opis Aliny i Balladyny został uplastyczniony przez

- A. porównania i metafory.
- B. użycie dużej liczby zaimków.
- C. zastosowanie zdań pytających.
- D. zastosowanie wielu powtórzeń.

4. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Wyrażenie *do siebie* to

- A. informacja od narratora.
- B. wypowiedź bohatera.
- C. opinia reżysera.
- D. wskazówka odautorska.

5. Przyporządkuj nazwy środków artystycznych do podanych fragmentów tekstu Balladyny J. Słowackiego. Obok każdego cytatu zapisz odpowiednią literę.

1. *Na jakim pieńku zaszcześcić rodowe / Drzewo Kirkorów*

2. *dach słomiany*

3. *dziecinki, aniolki*

4. *Któż mię z żebraki rozezna?*

- A. epitet
- B. porównanie
- C. pytanie retoryczne
- D. zdrobnienie
- E. metafora

6. Wskaż fragment utworu Juliusza Słowackiego zawierający opinię.

- A. „Miałem dziątek troje”.
- B. „Ja... Król Popiel trzeci...”.
- C. „Żyłem w purpurze, dziś noszę łachmany”.
- D. „Mówią, że królewny / Słyną wdziękami?”.